

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

תזריע

◆◆◆

שנת

תשפ"ד

◆◆◆

גליון 249

"ערבי פסחים"

לקבוע "כל יום" מוסר

ולכן נראה בעז"ה ליקח לעצמנו עבודה זו, להיות "ערוך" לכל מיני מצבים.. אם ע"י לימוד בספרי מוסר, שחובה גם בימי "בין הזמנים", לכה"פ כמה רגעים "בכל יום", כפי שלימדנו רבנו, וגם זכינו לשמוע הרבה מרשכה"ג מרן רה"י הגר"ג אדלשטיין זצוק"ל, והי' מרחיב להסביר כמה תועלת עצומה יש בזה. ואם בהכנה נפשית "במחשבה", ברגעים פנויים שאדם מוצא לעצמו במשך היום, ובודאי תהי' מזה תועלת גדולה, בהכנה אמיתית לחג "החירות" הבעל"ט. ונסיים בלשונו המתוק של ר' חיים וולוז'ניר זצ"ל ברוח חיים, על מש"כ באבות ומתיישב לבו בתלמודו, כתב כי "בחפזי" כל האדם כוזב, ע"כ.

מהלי הפסח

ברמ"א כתוב שהכיסים או בתי יד של בגדים שנותנים בהם לפעמים חמץ, צריכין בדיקה. ואמר רבנו שכונת הרמ"א כשהי' הדרך כן להשתמש לפעמים, אך בזמנינו כמדומה שאין דרך בני אדם להכניס חמץ בכיסי בגדיהם. ועכ"פ בגדים שנתכבסו בחומרי כביסה, נפסל החמץ שהיה בכיסי מאכילה, וא"צ בדיקה. [ובתי יד שכתב הרמ"א, אפשר דכונתו לכפילות השוול], וכן הקפלים שעושים בתחתית המכנסים [הנקרא מנד"ט] מצוי שם הרבה חמץ.

וזכרים האיך שהיה בודק רבינו ליד החלון לאור היום, את כיסי המכנסים והמנגטיים הנ"ל שבשולי המכנסים.

עזרה בבית

עוד הי' מעורר רבנו, על חובת העזרה בבית, ושלא לדבר על בעל הבית, שחייב להיות "נושא בעול" בעבודה הקשה שנושאת על שיכמה "עקרת הבית", ובודאי שלא לזלזל ח"ו בנקיון היסודי, שעושים, שהי' מזהיר ע"ז, ואמר שזה מוסף באוירה הרוחנית בבית.

וזכרנו כמה שהיתה הרבנית הצדקנית ע"ה טורחת בנקיון הבית והרהיטים, ואף עוברת עם "נפט" על המטות [ברזל מהסוכנות.. שקבלו בהגיעם לארץ הקודש], בכל ערב פסח, והי' רבנו משתף פעולה... ורק אחרי פטירתה הפסיק את זה.

ואף הבנים בבית, הי' מדבר רבנו לפני בין הזמנים, שחובה לעזור בבית, ולא להתחמק, עם טענות של "ביטול תורה", כי יש מספיק זמן בריווח...

טיולים - ח"ו

איני רואה מקום להרחיב על דבר הפשוט, לכל אחד. ובפרט שמרן גאון ישראל רשכה"ג הגר"ד לנדו שליט"א עומד ומזהיר על כך, "שלא לצאת לטיולים" בימים אלו בפרט, שזה גבל עם "חילול השם ממש".

וזכרנו בישיבה קטנה פוניבז', שהי' יוצא בקיץ, כל יום שישי אחרי מנחה, אוטובוס לחוף ים גלי צאנז בנתני' וכשפרצה המלחמה בצפון, מיד הודיע מרן רה"י הגרמ"י לפקוביץ זצוק"ל שמבטלים את הנסיעה, כי "לא שייך שמסוקים עם חיילים יטוסו על הים, ויראו שבחורי ישיבות, משתעשעים בימים כאלו, בים".

וזה מלבד האזהרה "הנוראה" שהי' טורח רבנו להזהיר כל פעם, על הזהירות מטיולים, והי' ירא וחרד "מאד" כל ימי בין הזמנים, מחמת חוסר "כח התורה" בעולם, ורק בפתיחת הזמן הי' נרגע.. ואין כאן המקום להאריך, רק תן לחכם ויחכם עוד...

היערכות...

כאשר זיכנו אבינו האב הרחמן, להגיע שוב לימים "גדולים" אלו, ימי "ערבי פסחים", ימים "מלאים וגדושים" על כל המסתעף, ראוי להאיר את תשומת הלב.. לכמה דברים.

ראשית, יש כלל בעבודת המדות, ובעיקר מרחיב בזה באופן מיוחד הגה"צ ר' מנדל זצ"ל בספרו "חשבון הנפש", [שכתבו לפני למעלה ממאתים שנה, והוציאו לאור אח"כ מרנא קדוש ישראל מסלנט זצוק"ל ואחריו הגר"י מלצין זצ"ל, ואח"כ מרן הגאון ר' אייזיק שר זצ"ל ראש ישיבת סלבודקא]. שאדם צריך "להיערך" מוקדם למלחמה, היא מלחמת היצר וחייליו.. שלא יפול פתאום למלחמה... ובכך ינצח במלחמה, וסידר לכך בספרו תוכנית נפלאה של עבודה "שבועית" על כל מדה ומדה ע"ש.

שאל זקניך...

[ומדי איירין בספר יקר זה, אזכרה, שבתקופה מסוימת, היו כמה אנשים שעשו מחקר.. והגיעו למסקנה "מוטעית" על המחבר זצוק"ל. וכשבאו קמ"י רבנו עם טענותיהם, "הזדעק כנגדם", שאין בודקין מרבי ישראל סלנטר ולמעלה, ואם רבי ישראל ההדיר ספר זה, בודאי הוא טהור ונקי, וראוי ללמוד בו.

ולגוף התחקיר, הסביר לי אח"כ רבנו, את טעותם, שפשוט "אינם בקיאים במציאות" שהיתה באותם דורות... ואין כאן מקום להרחיב, רק זה מוסר השכל גדול... לדעת כמה הכרחי לקיים "שאל זקניך ויאמרו לך"...

לימוד "מוסר"

ויסוד גדול זה נוגע לנו עכשיו מאד! כאשר ב"ה כולם עסוקים "מכף רגל ועד ראש", בהכנות קדחתניות לפסח, אם בבחינת "סור מרע" בביעור החמץ, ואם בבחינת "עשה טוב", בהכנת מצוות החג, אפיית מצות, וקניות שונות, ושאר צרכי החג, [ולא לשכוח מצות ושמחת "אתה וביתך"].

ומצב זה מביא מהר מאד, ללחץ ומתח וכו' וכו', וכמוכן שבאותם רגעים שהשטן מצליח ח"ו להביא למצבים כאלו, לא שייך שיתחיל אז ללמוד "מוסר" על כעס והבלגה וכו'. אלא עיקר העבודה היא, בטרם תבוא... וכבר יהי' ערוך בלבו ובמחשבתו, לכל תרחיש שיכול לקרות, ואז בבוא השטן לרקד... יש כבר מערכת כוננות, העומדת "הכן" מצד היצר טוב, ששולף מיד את כוחותיו והרגשיו הטמונים עמוק בלב, לשתוק ולהבליג... וכו' וכו'.

היערכות "רבנו"

ומיותר לומר, שלא יעלה על דעת, שלכותב יש שייכות לזה, רק כפי שזכינו בחסדו ית"ש שנים רבות לחזות בנועם הליכותיו של רבנו, הי' ניכר מאד, האיך שהוא מוכן וערוך ביותר "לכל תרחיש", עד שלא הי' "שום דבר בעולם" שיוציא אותו ממנוחת הנפש.

וזה בודאי ע"י "עבודת המוסר" שהשקיע בה הרבה מאד, כפי שהי' ניכר בשיחותיו... ויעיד עליו כמאה עדים, הספר מסילת ישרים "המרופט"... שהי' מונח הרבה על שולחנו הטהור... וכן שליטתו הגדולה בחובת הלבבות ושאר ספרי מוסר... וא"צ להרחיב.

וכבר כתבנו כמה פעמים, על "הרוגע והשלוח" שהיתה "נסוכה" על פניו, בכל עת ובכל מקום, בצורה מופלגת, שלפעמים הי' קשה לעכל, האיך ילוד אשה יכול לעמוד בזה.

בגדים "כשרים"

כאשר לקראת "החג", נוהגים לקנות ולחדש בגדים, ובפרט לאשתו ובנותיו, שמצוה לשמחן בבגדי צבעונים. שומה עלינו "לחדד ולרענן" מה שחזר ושינן רבנו, שכשרות הבגדים, חמור מאד מאד, "ולא פחות מכשרות המאכלים".

וטרח רבנו הרבה מאד בענין זה, וסיבב ברחבי הארץ, ובגולה, להשריש בלבות כולנו, את "החובה" להקפיד ביותר על הצניעות, והי' זועק "שלא מצינו בכל התורה" משפט נורא כזה, "ושב מאחריך" רח"ל, רק בענין הצניעות.

ועמד על זה שלא יקנו בגדים רק במקום שמאפשר מטעם "משמר התורה", ואמר שהחובה לעמוד על זה, מוטלת על הבעל - האב. לראות שמקיימים את זה.

וכשנשאל מאיזה גיל צריך להקפיד על גילוי הרגל וכל דיני צניעות, אמר "מגיל שלש".

וראוי להזכיר לעצמנו, מש"כ ש"צניעות" נוהגת גם בגברים.. על כל המשתמע... ולא נאריך בזה כעת.

רק נתפלל, יהי רצון שנזכה להיזהר בדבר גדול זה, ונזכה שתשרה עלינו הברכה ע"י "הארת פניו" ית"ש, שהי' אומר רבנו, שבזה מדה טובה מרובה חמש מאות פעמים...

טהור "עיניים"

כאשר עם סיום הזמן, "נפתחת" דלת בית המדרש, שומה עלינו להיזהר ביותר, על הנכס "הכי יקר" שנתן הקב"ה לאדם, ונביא מה שהשיב רבנו לפני הרבה שנים, לשאלת אברכים יקרים מנתני', שבאו לחיזוק.

שאלו האברכים, מה החיזוק שאפשר לעשות בתניה? השיב רבנו כך:

העיקר הוא עצימת העינים, וזה העצה היחידה, וזה באמת דבר קשה. אבל מצד שני השכר של זה הוא מאד גדול. כל מה שיש לאדם נסיונות קשים והוא מתגבר על זה השכר אין לתאר!

והשכר זה לא כמו שנאמר למשל לבן אדם, אם היום תעצום את העינים ולא תראה מה שלא צריך, תקבל עשרת אלפים דולר, ואז בודאי היה נזהר מאד. וכאן זה הרבה יותר מעשרת "מליארד" דולר, הרבה הרבה יותר מעשרת מיליארד דולר. וכל מה שבן אדם מתגבר על היצר הוא זוכה, אין לשער איזה זכות שיש לו.

וזה צריך כל אחד לחשוב, שיש לפניו אפשרות או להכשל חלילה וחס ואז זה נורא ואיום! ומצד שני אם הוא מתגבר יש לו זכות שאין לשער. אין לשער! ובודאי אם היה יודע שיקבל מאה אלף דולר בודאי כל אחד היה נזהר. וכאן הוא מרויח מיליארדי דולרים בלי סוף!

הוספה לגליון הקודם

זכיתי למכתב חשוב מא' מחשובי תלמידי רבנו, הגאון הצדיק ר' אליעזר טורק שליט"א רב קהילת פרושים בברכפלד, ומזכה הרבים גדול. ובו "הערות והארות" חשובות מאד, בנוגע למה שהובא בענין טבילת כלים, ויישר כחו.

ולא אוכל להרחיב כאן בכל הערותיו המחכימות, רק אביא לע"ע, דבר מעניין, ששמע מרבנו, דאם מזג לו חבירו שתי, בכוס שאינה טבולה, מותר לו לשתות, דלא עדיף לשפוך את המים לכיוו, מלשפוך לתוך פיו, ולא חשיב שימוש בכלי.

עוד העירני, דלרוב הפוסקים "שותפות ישראל" אינו פוטר מטבילה.

ובאמת החסרתי לבאר, שהי' אצל רבנו "כלל גדול" בכל דבר, דמאחר ש"ברכה לבטלה" חמורה ביותר, לכן גם בשיטה רחוקה, הי' מחמיר "שלא לברך", באמרו שהברכה אינה מעכבת, ובשביל מה להיכנס לחשש "חמור" כזה, אם אינו "מוכרח".

זהירות מלצער "בשבת"

למדו לאחרונה בדף היומי, את הסוגיא באלו מציאות, אם צער בעלי חיים דאורייתא או לא. וראיתי שמביאים מהפמ"ג (סימן ש"ח א"א ס"ק ס"ח) לחדש דאפשר אפי' למ"ד צער בעלי חיים דרבנן, מודה בשבת דהיי "דאורייתא" דכתיב למען ינוח. [א"ה היינו כדדרשין בשבת עביד לה נייחא, הרי שבשבת הצריכה תורה לדאוג יותר לבהמתו].

והעירני הבה"ח גדלי שניידר נ"ו בן אחי הגאון ר' יצחק שליט"א מראשי ישיבת שכר שכיר, דהא אדם חמור מבהמה, ואם הזהירה תורה על בהמה, ק"ו אדם.

ונמצא א"כ שבשבת יש להיזהר עוד יותר מלצער יהודי.

לזכר עולם יהי "צדיק"

עלינו להזכיר את א' מבני החבורה, מחשובי רבני הכולל "פוניבז", ומגדולי תלמידי רבנו, הגאון הצדיק ר' חזקי' אלימלך חייקין זצ"ל, תלמיד חכם וירא שמים מופלג מאד, דמות מיוחדת שהי' מקרין על כל הסובבים.

והי' טורח ביותר, כדי להגיע לשיעור משניות הקבוע של רבנו, בכל יום רביעי, [לעילוי נשמת מרן הרב מפוניבז זצ"ל]. ומשתתף ושואל כענין, וכן כל אורח חיינו היו עפ"י הנחיות רבנו.

"נפש נקי וצדיק", הפסד גדול מאד, לעולם התורה בכלל, ולכולל פוניבז בפרט.

המקום ינחם את הרבנית החשובה תחי' ואת כל משפחתו היקרה והנעלה, ובתוכם אחיו הגאון המופלג ר' צבי שליט"א מגדולי "עקס לע בען" בצרפת. ואך טוב וחסד ושמחה, ישמע באהליהם ובכל ישראל, תמיד.

פרשת השבוע - בן יונה או תור...

עה"פ ובמלאת וגו' ובן יונה או תור וגו', כותב בעל הטורים, בכל מקום מקדים תורים לבני יונה, חוץ מכאן. לפי שאינו מביא אלא אחד, שאם ימצא יונה לא יקח תור, לפי שבן זוגו מתאבל עליו, ואינו מזדווג לאחר, ע"כ. והי' מראה את זה רבנו, עד כמה הקפידה תורה על צער של בעל חי, שלא יתעגן, וכ"ש שיש לנו להיזהר מאד על בן אדם, ובהזדמנות כתבו במכתב לארגון, העוסקים בשידוכים.

וכן כתב: בס"ד לכ' ארגון "יד שמחה" הי' עליהם יחי'

הנה ידוע שבשעת בריאת העולם הי' כת שאמרו שלא כדאי לברוא אדם שכולו שקר, ומ"מ עיקר שהקב"ה החליט לברוא העולם עם אנשים שאעפ"י שאינם דוברי אמת בגלל מדת החסד.

וא' מהמדות העיקרים של חסד הוא עושה לעזור לבנות עולם ע"י זיווגם ולשבת יצרה, וכל העוזר לשבת יצרה הוא מעיקר חסד, וכמבואר בברכות דף ס"א ע"א שלא ירע לו במה שגדול משתדל בחופתו וזיווגו של קטן, היינו של קטן ממנו. וכל שכן בזמנינו זה צורך הכרחי כי כ"כ הרבה לדאבונינו הם בעיגון.

והנה בעל הטורים בפי' תזריע פרק י"ב פסוק ו' מסביר שתורים הם כאלה שאם א' מהזוג חסר לא יכול להתרגל להיות עם בן זוג חדש ונשאר בצער עיגון, לכן יש להקדים את הבן יונה לפני התור כי הבן יונה לא מצטער ולוקח בן זוג חדש משא"כ התור, וזה בא לנו ללמד עד כמה צער עיגון גדול, וזה חסד גדול לדאוג שלא יהי' שום א' בעיגון.

ויתברכו אלה העוסקין לשדך הבנים והבנות בזכות החסד, ומה שמעורר רחמים כן יתעורר רחמים מן השמים כמבואר בסדור אשי ישראל באבני אליהו בברכת השיבו אבינו לתורתך כי שתי דלותות ברא הקב"ה א' בלב השמים וא' בלב האדם וכאשר הקיש בדלת התחתית ורחמיו על הבריות נפתחו דלותות השמים. והי' ברחמיו יעזור לכלל ישראל להינצל מכל צרה וצוקה, ע"כ.

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 וכן בקול הלשון ובדרשו או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקלה"ה. ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.